

1. Maastrichtská smlouva ***– Smlouva o Evropské unii***

9. – 10. 12. 1991 – summit v Maastrichtu

7. února 1992 – podepsání smlouvy o Evropské unii

vstupuje v platnost: 1. listopadu 1993

(ratifikace- Dánsko 2x referendum, problémy ve Velké Británii a v Německu (Ústavní soud))

Obsah:

A. Vytvoření hospodářské a měnové unie k 1.1.1999.

B. Konvergenční (Maastrichtská kritéria pro zavedení eura)

Maastrichtská (konvergenční) kritéria pro zavedení eura:

- 1. roční rozpočtový deficit do 3 % HDP***
- 2. míra celkového veřejného dluhu do 60 % HDP***
- 3. cenová stabilita (inflace nesmí překračovat o více než 1,5 % míru inflace za posledních 12 měsíců ve třech členských státech, které v této oblasti dosáhly nejlepších výsledků)***

- 4. stabilita dlouhodobých úrokových sazeb (úroková sazba nesmí o více než 2 p.b. převyšovat úrokovou sazbu ve třech zemích s nejnižší inflací)*
 - 5. schopnost udržet kurs měny alespoň dva roky před zavedením eura ve stanoveném rozmezí*
-

C. Podmínky pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku

D. Východoevropské země – právo na přidružení

E. Posílení pravomocí institucí, především evropského parlamentu

F. Zvyšuje se ochrana práv a zájmů občana čl. států – evropské občanství

**G. Zvýšená pozornost se věnuje regionální politice - princip subsidiarity
- Výbor regionů.**

H.Evropský veřejný ochránce práv (stížnosti občanů a podniků na území EU na činnost institucí EU)

**Více než 10 let ve funkci : P. Nikoforos
Diamandouros z Řecka, odchod do důchodu**

Od 1. října 2013 – Emily O'Reilly z Irska

Emily O'Reilly

Nový ombudsman bude zvolen v roce 2014, po volbách do EP (květen 2014).

Maastrichtský chrám – 3 pilíře:

- **oblast Společenství – většina společných politik**
- **společná zahraniční a bezpečnostní politika**

- policejní a soudní spolupráce v trestních věcech

2. Schengenské dohody 1985 – 1995

1985- dohoda o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích – podepisují země Beneluxu, Spolková republika Německo a Francie.

Schengenský informační systém (SIS)

Historie vstupu států do schengenského prostoru

Následující tabulka uvádí **rok podepsání** Schengenské dohody jednotlivými státy, v závorce je uveden rok samotné **implementace**.

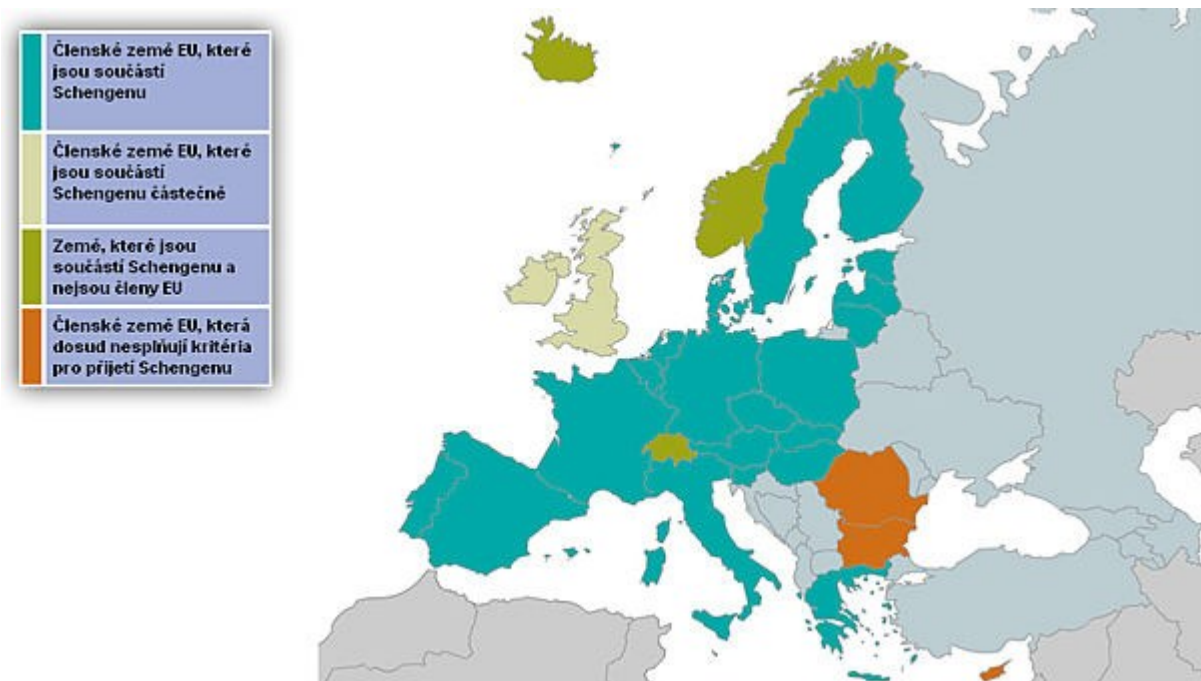
- 1985 – Belgie, Francie, Lucembursko, Německo a Nizozemsko (všichni 1995)
- 1990 – Itálie (1997)
- 1992 – Portugalsko (1995), Španělsko (1995) a Řecko (2000)
- 1995 – Rakousko (1997)
- 1996 – Dánsko, Finsko, Island, Norsko a Švédsko (všichni 2001)
- 1999 – Spojené království (jen částečně 2000)
- 2000 – Irsko (jen částečně 2002)
- 2004 – Česká republika, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko, Slovinsko (všichni 2007), Kypr (není známo) a Švýcarsko (2008)
- 2007 – Bulharsko, Rumunsko (plánováno konec roku 2013)
- 2008 – Lichtenštejnsko (2011)
- 2013- Chorvatsko (plánováno v roce 2015)

Do schengenského prostoru patří tři země, které nejsou členy Evropské unie (**Island, Norsko, Švýcarsko**).

Z zemí **EU nepatří** do Schengenu pouze **Kypr, Bulharsko a Rumunsko, Chorvatsko**.

Velká Británie a Irsko se mezi členské státy rovněž nepočítají, ačkoli podepsaly Schengenskou dohodu. Účastní se pouze některých bodů spolupráce.

-

 Mapa Schengenského prostoru

FOTO: Euroskop

-
- podepsal dohodu, ale požádal o

odklad pro své plné členství

- [Rumunsko](#) a [Bulharsko](#) – také podepsaly dohodu a připravují se na plné členství; předběžný termín byl při ní stanoven na říjen [2011](#),^[3] později byl pro nepřipravenost obou zemí odložen.

V schengenském prostoru jsou navíc od roku [2001](#) také [Island](#) a [Norsko](#)^[2] (členové [EHP](#)). Od [12. prosince 2008](#) (resp. zrušením kontrol na letištích [29. března 2009](#)) také [Švýcarsko](#)^[4], kde byla Schengenská smlouva ratifikována na základě [referenda z 5. července 2005](#)^[5], a rozhodnutím [Rady EU](#) z 13. prosince 2011 se členem od [19. prosince 2011](#) stalo i [Lichtenštejnsko](#)^[6] (oba státy jsou členové [ESVO](#)).

[Monako](#), [San Marino](#) a [Vatikán](#) nejsou součástí schengenského prostoru, ale na jejich hranicích se zeměmi schengenského prostoru se rovněž neprovádějí hraniční kontroly.

Česká republika je v schengenském prostoru spolu s dalšími [8 novými zeměmi EU](#) od pátku [21. prosince 2007](#) (hranice na letištích skončily [29. března 2008](#)).

3. Amsterdamská smlouva

16.- 17. 6. 1997

v platnosti od 1.5.1999

K obsahu:

1. Začlenění Schengenské dohody do textu.

K tomu zvláštní protokoly X, Y a Z, které se týkají postojů V. Británie, Irska a Dánska – potvrzení výjimek.

2. Společná zahraniční a bezpečnostní politika – společná strategie se přijímá jednomyslně, ale je možno zdržet se hlasování, bez vlivu na výsledek.

3. ZEU je integrální součástí vývoje Unie (požadavek na větší institucionální propojení).

4. Požadavek na svého reprezentanta pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku – od 1.10.1999 – Javier Solana.

5. Nový článek Fa – stanovuje se postup v případě, když některý stát porušuje zásady svobody, demokracie a respektu k lidským právům a základním svobodám a vládě zákona.

O porušování zásad musí rozhodnout jednomyslně Rada zasedající na úrovni šéfů vlád, státy mají mít možnost zdržet se hlasování. Pak je nutný souhlas EP. Pak mu může Rada – kvalifikovanou většinou – uložit sankce např. včetně odebrání práva hlasovat v Radě.

(využito v Rakousku 2000 – J. Haider)

6. Instituce EU – parlament bude mít maximálně 700 poslanců. Rozšíření pravomocí všech nejvyšších orgánů.

7. Text Amsterdamské smlouvy doplněn o 2 samostatné rezoluce:

- **Rezoluce Evropské rady o paktu stability a růstu** (*pro státy Hospodářské a měnové unie- každoroční kontrola hospodaření, když stát překročí rozpočtový deficit nad maximální hranici 3% hrubého národního produktu- EK má možnost stanovit trest- ale až po 2 letech, pokud stát problém neodstraní- neodvažuje se realizovat!!*)

- **Rezoluce Evropské rady o růstu a zaměstnanosti**

Agenda 2000 - srpen 1997 (přístupování nových členů, posudky na kandidátské země)

4. Dohoda z Nice

7.12.- 11.12.2000

vstupuje v platnost 1.2.2003

- **institucionální reforma jako příprava na rozšíření (hlasování, počet poslanců,...)**
- **Charta základních práv EU – etické doporučení**

Rozšiřování ES:

1950-51 – 6 zakládajících zemí (Francie, Německo, Itálie, země Beneluxu)

1973 – první rozšíření – V.Británie, Irsko, Dánsko

1979 – Řecko

1986 – Španělsko, Portugalsko

1995- Rakousko, Švédsko, Finsko

2004-10 nových států

2007 – Rumunsko a Bulharsko

2013 - Chorvatsko